

18 december 1647

Dubbelgevouwen vel met de brief op de rectozijde van het eerste folium en het adres op de versozijde van het tweede folium. De bladzijden in het midden zijn onbeschreven. Aan weerskanten van het adres bleef de rode lak van de verzegeling bewaard met stukjes blauw lint.

Antwoord op Worp, *Briefwisseling*, 4715.

o: Den Haag, KB, ms. 133 B 8, nr. 65; **d1**: Worp, *Briefwisseling*, 4718; **d2**: Rasch, *Driehonderd brieven over muziek van, aan en rond Constantijn Huygens*, 848-850, nr. 4724.

V[iro] N[obilissimo] D[omi]no Constantino Huygenio S[alutem] P[lurimam] D[icit] Anna Maria a Schurman.

Ne putes, Vir illustris, te sero misisse hoc munus perquam eximium, cum eius generis sit, ut nunquam non gratissimum advenire potuerit. Desiderium quidem sui diuturniori mora nobis non parum auxerat, verum id tandem numeris harmonicis abunde explevit. Gratulor autem nobis inprimis, quod genti nostrae, quae apud externos paene ἄμουσος audire solebat, decus suum egregie asseruisti. Ego certe nihil non utilitatis hinc mihi polliceri ausim, quia hoc κειμήλιον amica manu vicinae nostrae nobilissimae nobis offerendum curasti, cuius ope auspiciisque facilius ad haec sacra aditus patebit. Non equidem sic Stoa faveo, ut non libenter fatear hac Pathodia me summopere commoveri, quod usu maxime cognovi, cum non ita pridem una cum Sirene nostra mirabile quoddam eius specimen praeberes. Spero itaque fore ut eadem conciliatrice cum Poly<hy>mnia aliquando redeam in gratiam, vel invita, quod icitur, Minerva. Quicquid sit, tametsi nostra Musa D[ominae] Swaniae numeris nondum satis bene consonet, nimirum velut anser oleri, optime tamen tum voce, tum mente conspiramus ad gratias tibi agendum quam possumus maximas, illa quod praeclarum hoc opus eius nomini inscribere, ego vero quod meum in codicem tuum referre volueris. Vale. Ultraiecti, XV Kal[endas] Ian[uarias] MDXLVII.

[Adres:] Nobiliss[i]mo Viro, D[omi]no Constantino Hugenio, Equiti, Zulichemi Dynastae, Celsissimo Principi Auriaco a consiliis et secretis primo. Hagam.

1-2 V[iro] ... Schurman: *om.* **d1** **18-19** Nobiliss[i]mo ... Hagam: *om.* **d1**

Aan de hoogedele Heer Constantijn Huygens, Ridder, Heer van Zuilichem, eerste raad en secretaris van Zijne Hoogheid, de Prins van Oranje.

Denkt u vooral niet, Doorluchtige Heer, dat u te laat was met het toesturen van dat bijzonder kostbare geschenk van u, een geschenk van die aard, dat het altijd met grote erkentelijkheid zal worden onthaald. Ons verlangen ernaar was natuurlijk door het alsmaar uitblijven ervan in niet geringe mate toegenomen, maar uw werkje heeft het uiteindelijk door die welklinkende melodieën en verzen overvloedig vervuld. Ik feliciteer echter in de eerste plaats onszelf, omdat u heel knap de nodige luister hebt opgeëist voor ons volk, dat in het buitenland haast als een natie van *cultuurbarbaren* bekend staat.¹ Ik zou mezelf dankzij uw boekje alle mogelijke voordeel durven beloven, aangezien u ervoor hebt gezorgd dat dit *geschenk* me werd aangeboden door de vriendelijke hand van mijn doorluchtige buurvrouw, wier bemiddeling en steun een vlottere toegang verzekeren tot deze vrome gezangen.² Ik loop echt niet zo hoog op met de Stoa, dat ik niet graag toegeef dat uw *Pathodia* me diep roeren.³ Dat heb ik vooral ervaren toen u me nog niet zolang geleden samen met onze dierbare Sirene een prachtig voorproefje ervan bezorgde.⁴ Ik hoop dus dat ik me dankzij diezelfde pleitbezorgster ooit mag verzoenen met Poly[hy]mnia,⁵ zij het tegen de zin van Minerva, zoals men zegt.⁶ Hoe dan ook, hoewel onze Muze wat de noten betreft nog niet helemaal in harmonie klinkt met Mevrouw Swann, maar eerder als een schorre gans tussen de zwanen,⁷ toch verlangen we u met onze stem en in gedachten onze grootst mogelijke dankbaarheid te betuigen; zij omdat u die schitterende publicatie aan haar hebt opgedragen,⁸ ik dan weer omdat u de mijn naam op uw lijst hebt willen vermelden. Het beste. Utrecht, 18 december 1647.

[Adres:] Aan de hoogedele Heer Constantijn Huygens, Ridder, Heer van Zuilichem, eerste raad en secretaris van Zijne Hoogheid, de Prins van Oranje. Den Haag

¹ Zie het welbekende *Het oor van de Bataaf*, Erasmus, *Spreekwoorden* IV, 6, 35, dat Martialis, *Epigrammen* VI, 82, 4-6 als uitgangspunt neemt. *Cultuurbarbaren* op zichzelf wordt toegelicht in *Spreekwoorden* II, 6, 18.

² Van Schurman verwijst dus in de eerste plaats naar de psalmzettingen in de *Pathodia*.

³ *Pathodia* betekent letterlijk iets als: ‘gevoelvolle liederen’; zich laten beïnvloeden door zijn gevoelens strookte niet met de leer van de Stoa, die juist *apatheia* (wars zijn van gevoelens) preekte.

⁴ Ook Huygens noemt haar in de opdrachtbrief van de *Pathodia* ‘nostra Siren’.

⁵ Poly[hy]mnia is de muze van de religieuze dichtkunst en gezangen, terwijl Minerva meer theoretisch en algemeen de beschermgodin van de dichtkunst is.

⁶ Cf. Erasmus, *Spreekwoorden* I, 1, 42, met verwijzing naar Cicero, *Plichten* I, 110; *Brieven aan vrienden* XII, 25, 1 en III, 1, 1; Horatius, *Dichtkunst* 385 en Seneca, *Gemoedsrust* 7, 2.

⁷ Cf. Vergilius, *Herdsgedichten* IX, 36.

⁸ Zie de niet gedateerde opdrachtbrief *Saeculi ornamento, nobilissimae Utriciae Ogle nuper Swanniae* in de *Pathodia*, f. Aii r-v en het artikel van Rasch in deze bundel.